

Nad cli-fi románem Zimní hrob

Den, kdy začaly pršet žáby

Hana Ulmanová

Píše se rok 2051 a Zemi postihla klimatická katastrofa: zastavil se Golfský proud. Zatímco v Glasgow se rozvodnila řeka a nad městem pořád visí těžké nažloutlé mraky, na Skotské vysočině vládne tuhá zima – a mimo Britské ostrovy je většinou zjevně horko a hlad. Irsko je jednoduché; a nezávislé Skotsko, jemuž vládne jakási futuristická verze bývalé premiérky Margaret Thatcherové, zuřivě staví jaderné elektrárny. Brzy budou nové volby: v televizi běží i šoty Ekologické strany, velké šance jí však nikdo nedává...

Vítejte v kulisách románu *Zimní hrob* (Host 2024), jehož autor Peter May (*1951) si získal celosvětové renomé sérií čínských thrillerů a detektivní trilogií z ostrova Lewis. Jen ve Spojeném království už tento bývalý novinář a televizní scenárista, který umí psát rychle, stručně a bez předsudků, prodal přes 200 tisíc knih spadajících primárně do žánru krimi. Teď ale pro

charakteristiku jeho aktuální knihy (do češtiny ji přeložila Linda Kaprová) potřebujeme jednu relativně novou nálepku.

Zimní hrob představuje autorovu první výpravu do oblasti cli-fi, klimatické fikce. Ta na rozdíl od sci-fi neohledává vzdálené příští časy, ale – jak tvrdí kupříkladu americká prozaička a vystudovaná environmentalistka Lydia Milletová, autorka i u nás známého titulu *Tehdy jsme žili v letní zemi* – budoucnost blízkou a děsivě pravděpodobnou.

Záhada zamčeného pokoje

Děj *Zimního hrobu* pokrývá dvě etapy života detektiva Camerona Brodieho: rok 2023 a pak 2051, kdy je mu v naplň zatopeném Glasgow diagnostikována rakovina prostaty. A kdy také jistá mladá meteoroložka najde na severu v horách ve věčném ledu mrtvoul.

Obě postavy k sobě mají blízkost – jak se ukáže, vědkyně není nikdo jiný než Brodieho odcize-

Není to vzletné proroctví ani apokalypsa, ale napínavé vyprávění s přesahem

ná a nyní dospělá dcera Addie, s níž se detektiv touží před smrtí smířit. Nedbá proto profesní etiky a případu se ujme.

Aby jej mohl vyšetřit, zamíří do zapadlého městečka, kde se ubytuje ve zlověstně prázdném hotelu. Prudká sněhová bouře jej následně uvězní v jeho zdech, kde je Brodie vystaven nejen duchům z osobní minulosti, ale též vrahovi, který jeho přítomnost vnímá jako hrozbu a šťavnatě klejícího, whisky holdujícího detektiva ze staré školy se hned několikrát pokusí zabít.

Do konvenčního vzorce, který samozřejmě obsahuje také falešného podezřelého nebo postavu nejlepššího kamaráda

a parťáka, postupně pronikají závažná společenská témata. Vychází najevo, že pod ledem nalezenou mrtvolou je zmizelý investigativní reportér listu *Scottish Herald*, který patrně čmúchal v okolí úložiště jaderného odpadu urputněji, než by někomu mnohem výš postavenému bylo milé.

Detektivka, jež se opírá o poznatky ze soudního lékařství a patologie i o fotografie severního Skotska pořízené z výšky, rázem přerůstá v politický thriller. Vyznívajíc, jak pravidla žánru velí, uspokojivě černobíle. Odhlédneme-li ovšem od strhující finální bitvy dobra se zlem, je *Zimní hrob* víc než znepokojivým čtením.

Dokonalý deepfake

Autor, který nyní pobývá ve Francii, chtěl dle vlastních slov původně odejít do penze a věnovat se hudbě, svému koníčku. Když se však roku 2021 v jeho rodném Glasgow, o které se stále živě zajímá (vystupuje třeba proti tamnímu uzavírání veřejných

knihoven, jejichž služeb sám jako kluk využíval) konala klimatická konference, její výsledky ho zklamaly natolik, že dostal vztek. A celé tři měsíce pak strávil vlastním výzkumem klimatických změn: četl odborné články a dokumenty, aby získal nejen podrobné vědecké informace, ale aby si taky dokázal utvořit názor na mocenské (rozuměj hlavně ekonomické) pozadí krize.

Načež do důsledku promyslel situace, kdy sice možná budeme v Glasgow jezdit vodními taxíky a létat pouhým hlasem ovládanými, precizně naprogramovanými elektrovrtulníky a drony, nicméně nebudeme schopni rozlišit skutečnost od její simulace.

Neboli abychom se vrátili k románu, řadoví policisté sice vyfasují vyspělé osobní komunikační jednotky, které umějí rozpoznat deepfake, ale někdo v hierarchickém systému nahoře bude disponovat technologiemi, jež deepfake dovedou k dokonalosti. A snadno tedy, aniž bychom museli rozvíjet divoké konspirační teorie, obejde to, co

lze považovat za důkazní materiál, a v posledku tedy i zákon.

Spisovatel, který předpověděl covid

Sluší se podotknout, že Peteru Mayovi vyšel roku 2020 román *Lockdown*, do češtiny přeložený jako *Karanténa*. Napsaný byl o patnáct let dřív, ovšem britští redaktoři považovali myšlenku globální pandemie v Londýně za zcela ujetou – neboli, jazykem literátů, realistickému dílu na hony vzdálenou. I proto bychom měli *Zimní hrob* číst jako varování.

Není to vzletné proroctví ani apokalypsa, ale napínavé vyprávění, které nezvedá didakticky prst ani planě nemoralizuje. Zkrátka a dobře jenom na rovině běžného bytí ukazuje, jak to tu asi může za pár let vypadat. A jestli by jeden chtěl žít spíš v pošmourném a šváby zamořeném velkoměstě, anebo v izolovaném a jen na první pohled idylickém koutě, toť otázka.

(Autorka je amerikanistka)